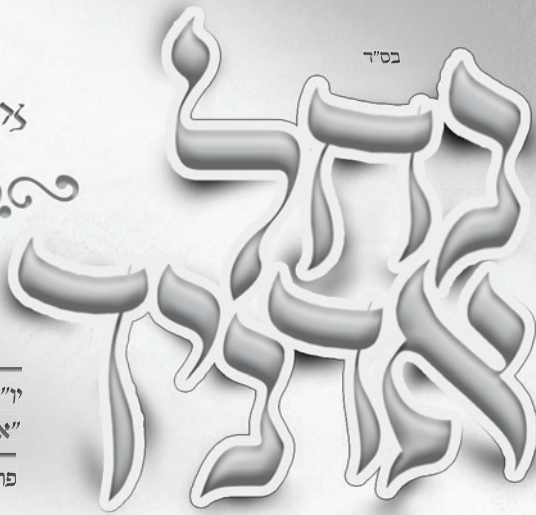

להגלות נעים תורה וחסידי
מנדר היוצא מעוד

יו"ל ע"י התאחדות האברכים
"אדנים לתורה" דחסידי זוטשקא
פר' עקב תשפ"ג + גליון רי"ד

פלאות התורה מאוצרותיו של
הנה"ח ר' זרח רונטל שליט"א

הזקני הגנה

"ארץ הרים ובקעות" נכספה וגם כלתה נפשי – ההשתקקות והכיסופין בא"י

מעשה בריית השיתין בביהמ"ק

מעשה מופלא נמצא בחז"ל בכמה מקומות (מסכת י"א ע"א), שדוד המלך עסק בהכנות לבנין בית המקדש הראשון ולצורך זה כרה את השיתין – החלל שדרכו יורדים הנסכים מהמזבח לתהום.

והנה דברים מופלאים בענין זה מובא בחגיגה (י"ב ע"ג), שכאשר הבדיל ה' ביום השני של הבריאה בין המים התחתונים למים העליונים, נתפרשו המים התחתונים בבכיה (וע"כ נקראים מים בוכים), ואמרו: אוי לנו שלא זכינו לעלות למעלה להיות קרובים ליצורינו, "אנן בעינין למהוי קדם מלכא." מה עשו, העיזו פניהם ובקעו התהומות לעלות ולשטוף העולם, עד שגער בהן הקב"ה וכינסן למקומם בתהום ע"י שסגר התהום בחרס. ובספה"ק סודי רזיא פ"ה מובא, שעל החרס כתוב שם המפורש של ע"ב אותיות, וסביבו הפסוק "יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו".

והשתא נבוא להמשך המעשה: שכאשר דוד המלך הגיע בכריית השיתין לאותו חרס ורצה ליתלו משם, התחיל החרס לדבר בהגבהת קול, (ובסודי רזיא שג"כ בגורל של יהושע מצינו חסם מדבר), ואמר: אל תטלני מכאן שאני כבוש על התהום שלא יעלה לשטוף את העולם, ולא שמע דוד לדבריו ונטלו ופרח מעליו שם המפורש והציפו המים למעלה וכו'. וכאשר דעה"ה לקח את הצרור וחקק עליו שוב את השם המפורש והשליכו על פי התהום חזרו המים לאחוריהם. ובמעשה זה צריך עיון איך יתכן שדהע"ה רואה שחרס מדבר ומזהיר שלא יטלוהו מהמקום שהקב"ה בעצמו הניחו לשמור על קיום העולם, ובל"ז דעה"ה נוטל את החרס וגורם בזה סכנה לעולם.

מטרת ההרים להגן ממימי התהום

ולבאר הענין נבוא לפסוק בפרשתינו העוסק בשבח ארץ ישראל (י"א ע"א) "והארץ אשר אתם עוברים שמה לרשתה ארץ הרים ובקעות למטר השמים תשתה מים".

ולהבנת פנימיות ענין שבה ארץ ישראל שהיא ארץ הרים נקדים הקדמה נפלאה מהספר הק' ארץ החיים על תהילים, ומביא מהמדרש בב"ר פ' צ"ט, מימרא של רשב"י עה"פ "צדקתן כהררי אל-ל", שמדד הקב"ה היכן מי התהום חזקים יותר ומתרבים יותר ושם נטל הקב"ה הר גבוה ונתן על

המשך בעמוד ב' <<<

דברות קודש ממעיין נובע, כ"ק מרן רבו"ק ז"ע

גדר קדומים

מליצת יושר לברכה ושפע לישראל

פן תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה וישבת ובקרן וצאנך ירבין וכסף וזהב ירבה לך וכל אשר לך ירבה ורם לבבך ושכחת את ה' אלקיך (דברים ח', י"ב-י"ד) אמר פעם אחת על זה הדור: "פן", תבחין רבש"ע [ותפן] בדרך זה [אל] עם ישראל, לגזור על ישראל גזירות טובות. בראשונה תגזור על כל אחד מישראל פרנסה בהרחבה, היינו "תאכל ושבעת", ואח"כ "ובתים טובים תבנה וישבת", שיהיה לכל אחד דירה נאה לישב בה, ואח"כ תגזור שיהיה לכל אחד מישראל בקר וצאן רוב, וזה "בקר וצאנך ירבין", ואח"כ "וכסף וזהב ירבה לך", ואח"כ "וכל אשר לך ירבה", היינו לגדל כל אחד את בניו, ואז "ורם לבבך", כי אז יהיה לכל אחד מישראל הרחבת הדעת וגדלות המוחין, "ושכחת את ה' אלקיך", מלשון "שכיחא מילתא", פירוש כי אז עם הרחבת הדעת יהיה כל אחד מישראל שכיח עם ה' אלקיך לקיים בכל רגע שוית"ה ה' לגדי תמיד.

(דביה"ק ר' מאיר מפרמשלאן ז"ע)

פתחו לי פתח כחודו של מחט

ועתה ישראל מה ד' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה את ד' אלקיך וגו' (י. י). מכאן דרשו חז"ל (ברכות לג ע"ג) הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, ולכאורה צריך להבין הלא כתוב (קהלת ג, יד) 'והאלקים עשה שיראו מלפניו', ומפורש בקרא פרשת יתרו (שמות כ, י) 'ויאמר משה אל העם אל תיראו, כי לבעבור נסות אתכם בא האלקים, ובעבור תהי' יראתו על פניכם לבלתי תחטאו', מבוואר אשר מאת האלקים בא אליהם היראה. ועוד קשה קושיית הגמרא (ברכות שם) וכי יראה מילתא זוטרתא היא.

ונראה לפרש דהנה כל המדות יש להם שורש למעלה, ואם האדם מעורר פעולת המדה למטה אזי נעשה אתערוותא מתתא לעילא, וממילא שוב נשפע עליו מעילא לתתא, ובנקל לו לבוא לשלימת המדה ההוא (וזהו פרשת אמוה, ח"ג צב ע"א).

והנה בכל המדות לפעמים אף כשאין לו אתערוותא דלתתא, השם יתברך ברוב רחמיו משפיע עליו מעילא משורש שלמעלה, בלי שום פעולת האדם, לא כן מדת היראה כאשר ניתן הבחירה בידו מוכרח להיות מקודם אתערוותא דלתתא (ענין נועם אלימלך פרשת עקב ד"ה על המצוה).

והוא שאמר הכתוב מה ד' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה פירוש שהוא מילתא זוטרתא, רק לעשות אתערוותא דלתתא על דרך 'פתחו לי פתח [אחד של תשובה] כחודו של מחט' [ואני פותח לכם פתחים שיהיו עגלות וקרניות נכנסות בו] (שיר השירים רבה פרשה ה' אות ג).

והנה ישראל אז במתן תורה הי' להם מקודם אתערוותא דלתתא (ענין מאור ושמש פרשת יתרו ד"ה יוסע), ועל ידי זה שוב הגיע אליהם היראה הגדולה מאת האלקים.

(דביה"ק ר' מרדכי מנדבורנא ז"ע)

שמחה הנמשכת מעבוד"ה ועבוד"ה הנמשכת מתוך שמחה

והי' עקב תשמעון (דברים ג, יג). ארז"ל (בר"ר מב, ג) אין "והי'" אלא לשון שמחה. רמז כאן הכתוב, דעקב השמיעה בקול

השי"ת נעשה שמחה גדולה בעולמות העליונים, שאין שמחה לפניו יתברך כשמחה זו, כשרואה איך קרוץ מחומר בעולם השפל מתגבר על כל המניעות ועוסק בתורה ובמצוות לכבודו ית'. וכאשר יש שמחה למעלה, ממילא נשפע שמחה למטה, וכמו שכתוב (תהלים צג, יא) "שמחו השמים ותגל הארץ", שכאשר בשמים יש שמחה וחדוה, ממילא נשפע לארץ גיל וששון. וזהו שממשיך הכתוב ואהבך וברךך וברךך וברךך פרי בטןך וגו'. דאין זה שכר על קיום המצוות, דהא שכר מצוה בהאי עלמא ליכא (קידושין צג, ט), אלא שכאשר יש שמחה בעולמות העליונים ממילא נשפע למטה שפע ישועה ורחמים וכל טוב סלה.

עוד יש לפרש "והי' עקב תשמעון", שעקב השמיעה בקול השי"ת תזכו אתם בעצמכם להיות בשמחה תמיד. כי הנשמה הקדושה החצובה מתחת כסא הכבוד, אין שמחה לפני' בהבלי עוה"ז, ואדרבא כל תענוגי העוה"ז גורמים לה צער ועצבון, ורק כאשר תשמעון בקול השי"ת ותשמרו ותקיימו מצוותיו, אז תשמח הנפש ותגל באלוקי'.

(כ"ק רבינו בעל נחל יצחק ז"ע)

מחנה

גדולי אש בקצירת האומר

"אשר נתן לך" בכל רגע

ואכלת ושבעת וברכת את ד' אלוך וגו' אשר נתן לך (ד. ת. י). הרב הצדיק ר' שלמה אמר בשם הבעש"ט הק' ז"ע, אפילו הקערה עם המאכל מנחת על השלחן, אם אין ה' יתברך מצוה לאכול אי אפשר לאכול.

(בעל שם טוב)

הבנה והשגה בתוה"ק ע"י שמחה

והי' עקב תשמעון (דברים ג, יג). רבות מבוואר בספה"ק על השמחה השורה בעולמות העליונים כאשר ישראל עושים רצונו ית' ובפרט בתקופות הקשות ובדור עקבתא דמשיחא. בזה ביאור ביאור הקרא שאין והיה אלא לשון שמחה, וזה הכוונה "והיה", ששמחה גדולה היא למעלה, כאשר "עקב תשמעון" שגם בדור עקבתא דמשיחא עושים רצונו ית'.

אולם ארז"ל אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה, וכן לדבר הלכה. שבלתי ניתן להבין דברי תורה אלא מתוך שמחה. כי שמחה מביאה לפתיחת הלב, ועי"ז מתיישבים דברי תורה בלבו כראוי.

וכנ"ל פ' דברי הכתוב "והי' עקב תשמעון". דאם תהיו בשמחה, "עקב תשמעון" בסופו של דבר תשמעו ותבינו היטב את דברי התוה"ק. וס"ת של והיה' עקב' תשמעון' הוא "הבן", שההבנה בתורה תבא ע"י מדת השמחה. והרמז בסופי תיבות, כי השמיעה וההבנה מגיעה בסוף, "עקב - בסוף". וכמ"ש "ויהי כנגן המנגן ותהי עליו רוח ד'", שכאשר מתדבקין בשמחה של מצוה, בסופו של דבר זוכין להשראת השכינה, ולהשגה בתוה"ק.

(כ"ק מרן רבינו הנור דוד ז"ע)

תהום רבה. וכן מובא במהר"ם שיף על מס' חגיגה (דף ט"ו ע"א) בשם חכמי המחקה שההרים הגדולים הוא מקום תהום רבה, שצריך הר גדול לעוצרו שלא יעלו המים וישטפו. והרים קטנים זה מכסה מקום תהום שאינו מסוכן כ"כ שיעלו.

ובארץ החיים מבאר ביסוד זה כמה פסוקים בתהילים: שם ט"ה "מכין הרים בכוחו" לכבוש התהום בכח. ושם צ"ה, "תועפות הרים לו" שהקב"ה יודע כל מקום לפי תוקף השוקת המים שתחתיו לעלות, שיהיה הר מתאים לעצור המים. ושם ק"ד "על הרים יעמדו מים" שע"י הרים עומדים המים מלפרוץ. ושם קל"ו "לרוקע הארץ על המים כי לעולם חסדו" שע"י כמות הארץ על המים עושה ה' חסד עם העולם.

וכיון שהבאנו לעיל שסיבת רצון המים לפרוץ ולעלות, הוא שרוצים להחזיר המצב שהיה בראשית הבריאה שהיו כל המים קרובים לה', וזה ג"כ ההסבר בדברי הגמ' בב"ב (ע"ג ע"א), שכל גל וגל רוצה להחריב את כל העולם וה' נתן גבול את חול הים שע"י"ז הוא מושל בגאות הים "בשוא גליו אתה תשבחם", כמובא ברש"י תהילים פ"ט אתה מושל בגאות הים אשר בהתנשא גליו אתה מושלם ומשקטים! שתכונה זאת של הכיסופים למהוי קדם מלכא קדישא, יש בכל המים התחתונים, ולזה ג"כ אמר ד"ה בתהילים (ק"ד ט"ו) "גבול שמת בל יעבורו בל ישונו לכסות הארץ" שמשמע ממש כדברנו שהמים רוצים לשוב למצבם הראשון ולכן צריך את ההגבלות חול שפת הים, ואת ההרים מעל התהומות, לקיום העולם. והו"ו "שפני כמים לבן נוכח פני ה'" (איכה ב"א) שזה רצון המים נוכח פני ה'.

גודל הכיסופין בארץ ישראל

ולפי הקדמות אלו נוכל בעז"ה להבין את שבח ארץ ישראל בזה שהיא ארץ "הרים ובקעות". והוא כנ"ל, שמחמת גודל כיסופי המים להתקרב לה', ובא"י התשוקה גדולה יותר אפי' אצל המים, צריך להגביה את אר"י יותר מכל העולם, ולעשות בה הרבה הרים, ואח"כ משבחים את ירושלים ש"הרים סביב לה" (תהילים קכ"ה ב) ששם יש עוד יותר כיסופים של "בעיני למהוי קדם מלכא עלאה" וצריך לסבבה בהרים רבים. וכן בגובה עצום שהיתה ירושלים אז כמובא בשמ"ק (ב"ב ע"ה ע"ג) בשם הרא"ם שירושלים קמייתא היתה גבוהה מכל העולם בג' פרסאות! [14,400 ק"מ!] וכן תחזור ותהיה שוב גבוהה ירושלים לעתיד לבוא.

ומקום הכיסופים הכי גדולים וכלות הנפש לקרבת אלוקים נמצא במקום ביהמ"ק והר הבית. ועד כדי כך שכבישת הר הבית על מי התהום שם לא הספיק כדי למנוע את המים שבוטרים בכיסופים לעלות והיו צריכים חוץ מגובה הר הבית שהיה 300 אמות [180 מטר! גובה 60 קומות!] וגובה ביהמ"ק 100 אמות! [60 מטר - 20 קומות וס"ה התנשא לגובה 240 מטר!] והוצרכו כדי לעצור את תוקף תבערת התהום בשם המפורש שעל החרס.

והשתא נבוא להבנת ענין נטילת החרס ממקומו, שדע"ה רצה שיתודע ויתגלה לעולם שפנימיות שורש נקודת ביהמ"ק הוא השתוקקות וכיסופין אין סופיים לבוא ית"ש, וכמו שמובא בסודי רז"א שבשעה שעלו המים אל הקב"ה להדע"ה שלא נתכונתי בזה אלא להראותן יסוד ביהמ"ק! ומתוך שמסר נפשו בלקיחת החרס וגילוי הענין של שם המפורש שם נתברר לכולם שביהמ"ק הוא מקום הכיסופין וכלות הנפש לאין סוף ב"ה אפילו בחלק הנמוך של הבריאה - הדומים! וכ"ש אצל יהודי שנכנסה וגם כלתה נפשי לחצרות ה', וכמובא בזוה"ק שהיה משתכח מ"כ אבהמ"ק כל ענין חוץ לדביקות וחיות אלוקית, שכל א' חזר שם לשורשו לחיבור עם ה'.

נחל איתן

טללי טוהר מתוך דא"ה של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

"כי אם ליראה את ה' אלקיך ולאהבה אתו"

ועתה ישראל מה ד' אלוקיך שואל מעמך כי אם ליראה וגו'. זקה"ק בנחל יצחק כתוב, דשבת זו שקורין בה פרשת היראה, מסוגלת ביותר ליראת שמים. ובספה"ק ישמח ישראל ועוד איתא, דשבע דנחמתא, הם כנגד ז' המדות, ושבע הב' הוא נגד מדת הגבורה שהיא בחי' היראה. וממילא הזמן מסוגל ביותר לקנות בו יראה טהורה.

והנה רז"ל הקשו (ברכות ל"ג), "אטו יראת שמים מילתא זוטרתא היא", ומשני, "אין, לגבי משה מילתא זוטרתא היא". והקשו, והרי בפסוק כתוב "ולאהבה אותו וללכת בכל דרכיו וגו'", ולא רק יראה גרידא. ובאור החיים הקדוש ועוד כתבו לתרץ, דמהאדם דורשים רק יראת שמים, דהכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, והאהבה ושאר מדות טובות, יבואו אח"כ ממילא.

ובספה"ק שפת אמת העיר, דלכא' כל הדברים הכתובים בפרשת היראה, מביאים להתפעלות הנפש לאהבת השם, שהרי כתוב שם (וי' י"ד ט"ו), "הן לד' אלוקיך השמים ושמי השמים וגו'. רק באבותיך חשק ד' לאהבה אותם, ויבחר בזרעם אחריהם וגו'", ואמאי נקראת פרשה זו פרשת היראה. וביאר, דלאמיתו של דבר, מה שבוחר בנו השי"ת מכל שרפי מעלה, להיות לו לעבדים נאמנים, זה גופא מעורר אותנו ליראה גדולה, מצד הכרת גודל האחריות המוטל עלינו, עש"ב.

ואולי י"ל, דפרשת היראה מלמדת אותנו כיצד תהי' ההתבוננות שתביא אותנו לידי יראת השי"ת, שהרי באמת הכיצד לא ימס לב האדם מחמת גודל גילוי אהבתו ית"ש, "הן לד' אלוקיך השמים ושמי השמים וגו'. רק באבותיך חשק ד' לאהבה אותם וגו'. ובתניא (פרק מ"ג) מבואר, שמי שמתבונן בדבר זה שהיחזיק הקב"ה את העליונים ואת התחתונים, ולא בחר כי אם בישראל עמו, והוציאם ממצרים ערות הארץ מקום הזוהמא והטומאה, לא ע"י מלאך וכו' אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו, כדי לקרבם אליו בקירוב אמיתי ע"י התורה הקדושה, אפילו אם לבו כלב האבן המס ימס והיה למים, ותשתפר נפשו כמים בכלות הנפש ממש לאהבת המלך, ע"ש.

וא"כ קשה להבין, מדוע לא יבא כל אדם לאהבה זו ורשפי אש, בכל עת שעוסק בתורה ובמצות, או בכל עת שנושא עיניו למרום. ובעל כרחך היינו משום שיש עליו

מסך חומרי שלא נזדכך, המחשיך עיני הנפש מלהתפעל מהתבוננות זו והדומה לזו. וממילא בעל כרחך צריכים אנו לקיים (שם ט"ו) "מלתם את ערלת לבכם, וערפכם לא תקשו עוד", כמו שממשיך הכתוב לעורר אותנו בפרשת היראה, לפי שע"י שנמול ערלת לבבנו, יהי' לבנו מוכן להתפעל ולהתעורר באהבה העליונה כמים פנים אל פנים. ולזה צריך יראת ה' טהורה, שלא נחטא עוד ח"ו, ונהי' נשמרים מכל דבר העלול להגביר את המסך המבדיל בין הנפש ובין קונה. ומעתה מובן היטב, שאע"פ שפרשת היראה עיקרה לעורר אותנו לאת אשר השי"ת שואל מאתנו דייקא, דהיינו ליראה את ד' אלוקיך, מכל מקום הרי בסופו של דבר היראה הנכונה מביאה לידי אהבה, ולהתבוננות בדברים שהיו צריכים להביא את האהבה, שנמנעו מאתנו מחמת מסך המבדיל, והיראה מועילה ביותר להסיר ערלת הלב, כדי שנוכל לבא ליראה אמיתית בהשי"ת.

והנה רז"ל (מנחות מ"ג, וברש"י שם) דרשו עה"פ "ועתה ישראל מה ד' אלוקיך שואל מעמך", אל תקרי מה אלא מאה, ומכאן רמזו למאה ברכות שצריך האדם לברך בכל יום. ודוד המלך חידש תקנה זו לבטל את המגיפה מעל כלל ישראל, כשהיו מתים מאה בחורים בכל יום רח"ל. וכתב בספה"ק ישמח ישראל, שיהיו זורות נמוכים ביותר, שיוקשה עליהם להתעורר ביראה, מחמת גודל מסך החומרי המבדיל בין נפשם ובין הדעת דמשה רבינו ע"ה, וע"י אמירת מאה ברכות בכל יום, יוכלו לפתוח שערי לבם, ולזכות ליראה הטהורה אשר משה רבינו ע"ה משפיע לנו, עכדה"ק.

ולכא' גם בזה צריך להוסיף ביאור כנ"ל, כי לכאורה אמירת מאה ברכות בכל יום, מועילה יותר לעורר את האהבה, ובפרט אמירת "ברוך אתה", בלשון נוכח. וכמ"ש בספה"ק עבודת ישראל, ברמז הכתוב (תהילים ק"ד) "אתה כהן לעולם", שמה שיש לנו הזכות והאפשרות לדבר אל השי"ת בלשון נוכח ולומר לפניו "ברוך אתה", הרי זה מדת החסד הגדולה שבעולם. וזה "אתה כהן לעולם", דכהונה היא מדת החסד, וכל הודאה שורשה מדת אהבה. אכן לפי מה שנתבאר בס"ד ניחא, שההתבוננות בדברים המעוררים את האהבה, מועילה להסרת ערלת הלב, ועי"ז נזכה ליראה פנימית.

אמרים ערבים ממאורי החסידות

ערבי נחל

ע"י יראה מת"ח בא ליראת הרוממות

ובזה (נדאה) פירוש הפסוק (תהלים ל"ה) דרשתי את ד' וענינו וכו', כי איתא בגמרא (פסחים כ"ג) ששמעון העמסוני היה דורש כל אתין שבתורה, וכשהגיע לאת ה' אלהיך תירא (דברים ו' ט) פירש, עד שבא רבי עקיבא ופירש את ה' אלהיך לרבות תלמידי חכמים. כי בזה שיש לאדם יראת רבו ויראת ת"ח, מזה יוכל האדם להשיג יראת רוממות, אבל זה שאינו ירא מרבו ממילא אינו יכול להשיג יראת רוממות, והאיש הזה עדיין אינו שלם. (אור לשמים - בראשית)

ר"ע שמסר נפשו בהתגלות דרשן כן

איתא בגמרא (פסחים כ"ג) שמעון העמסוני היה דורש כל אתין שבתורה כיון שהגיע לאת ה' אלהיך תירא (דברים ו' ט) פירש, עד שבא רבי עקיבא ודרש לרבות תלמידי חכמים. ולהבין זה, מפני מה לא דרש שמעון העמסוני בעצמו לרבות תלמידי חכמים.

ואפשר לפרש בדרך זה, דהנה עיקר בחינת תלמיד חכם הוא כשהוא תמיד דבוק רק למקור הקדושה וממאס תאוות עולם הזה ומופשט מכל מיני חומריות ובורח מן הכבוד ומשתוקק תמיד רק לדבקות הקדושה, והנה כשהוא בבחינה זו אז הבורא ברוך הוא משרה שכנינתו בתוכו, ומפני תלמיד חכם כזה צריך לירא, שזהו ממש יראת קב"ה ושכנינתו. והנה רבי עקיבא היה אצלו בחינה זו בבחינת התגלות, כמו שאמר (ברכות ס"א) מתי יבא לידי ואקיימנה, שהיה משתוקק תמיד לבחינת מסירות נפש בפועל ממש

כמו שהיה לבסוף, ורבי עקיבא ידע שבוודאי יקיימה למסירות נפש בפועל, ומחמת שהיה אצלו בחינה זו בבחינת התגלות, לכך דרש לרבות תלמידי חכמים. אבל שמעון העמסוני היה אצלו בחינה זו בבחינת הסתרה, שתמיד היה מסתיר את הבחינה זו, לכך לא רצה לגלות ולדרוש זה.

יראה ע"י ראיא

ליראה מהת"ח, וכמו שדרש רבי עקיבא (קדושין ט"ז) את ה' אלקיך תירא (דברים ו' ט) לרבות תלמידי חכמים. והטעם, מה ענין יראת תלמידי חכמים ליראת ה'. ונראה לי שהוא צורך גבוה, כי מאחר שבארנו כי אין יראה כי אם על פי ראי', ובמלך בשר ודם בראי' הגשמי, ובמלך ה' צבאות בראי' שכליות, שמחשב בדברים הנוראים, ואז בא היראה והפחד. והנה אנשי הדבורים עם שאינם יודעים לחשב במחשבה כנ"ל, ואם כן אינם בראיה ולא בידיעה, ואין יראת ה' במקום ההיא, לכך בא הציווי לירא מת"ח, שיהי' דבריו נשמעים, והוא יעורר לבבות ישראל בראיה על פי ידיעה במה שהרחיב הרמב"ם הנ"ל בכל הפרק ההוא, ואז יבא להם גם כן הפחד והיראה מפני כבודו יתברך, אין מקום ליראה מפניו יתברך כי אם היראה מפני הת"ח, ושפיר דרש רבי עקיבא את ה' לרבות תלמידי חכמים. מלבד שאר טעמים נגלים ונסתרים בזה.

(תולדות יעקב יוסף - בא)

מצוות יראת השם (ב)

שבוע שעבר התחלנו לעסוק במצוות יראת השם, מקורו, מעלתו, גדרו, זמן קיומה עתה נדון באופן קיומה, ועצות להשיגה,

אופן קיומה: בפרשתן כתיב (דברים י"א) ועתה ישראל מה ה' אלוךך שואל מעמך כי אם ליראה ומזה שמע עוד מעלה למצוות היראה והיא "הבחירה" כדאיתא בגמ' (ברכות לב) אמר רבי חנינא הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים שנאמר ועתה ישראל מה ה' אלוךך שואל וגו' ופירש"י שם כל הבא על האדם ביד הקב"ה (מנן ארוך וקצר עני עשה) אבל צדיק וישר אינו בא ע"י שמים את זו מסר בידו של האדם ונתן לפניו שתי דרכים והוא יבחר לו יראת שמים. נמצא שקיום מצווה זו, היא הענין שהאדם בוחר בטוב, ולא סגי במחשבה לבד כי המחשבה אינה כי אם ציור במוח והלא כתיב "תירא" שהיא הרגש הלב כמו שאדם ירא מן המלך, והיראה נמשכת משקידת שימת לבו בכל עניני האמונה והשגחה והיכולת והמשפט על כל איש ואיש כפי פעלו (ספר העבודה ח"ב פ"ג על הרמב"ם שדייק בלשון הרמב"ם ט), ועיקר הבחירה היא ע"י האדם היא ההשתוקקות שישתוקק אדם וירצה להיות עובד ה' (חתם סופר ע"ת בפרשתן ו"ה אמרת בלבבך וזהו חז"ל הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, והרי יש יראת שמים שאף ביד שמים, דמצינו בזה המלך ע"ה כמה התפלל ע"ז והיה צריך סעד מן השמים, אלא ע"כ שרק ההשתוקקות היא בידו. יע"ש דבריו המתוקים).

מצוות אנשים מלומדה: אחד ממיני היראה בעת קיום המצוות שלא יהיו כמצוות אנשים מלומדה, שנתרעם עלינו ע"י ישעיה הנביא, באומרו ותהי יראתם אותי מצוות אנשים מלומדה שאין להם יראה אמיתית ופי' רבינו יונה (שער ג' גיט"ו) דנאמר על האנשים שאינם עורכים מחשבות להתבונן תמיד ביראת ה' והם כת עוזבי ה', ע"כ נפרט כמה ענינים כדי שלא להיות עבודתנו כמצוות אנשים מלומדה.

גדרים וסיגים: אמרו חז"ל (שה"ש ו' א' ה) חביבין עלי דברי דודים יותר מיינה של תורה והטעם בזה כי דברי חכמים הם גדרים וסיגים ותקנות לעיקרי המצוות ומי שעושה הגדרים ותוספת שמירה על המצוות מורה שאינו עושה אותן כמצוות אנשים מלומדה (הדשות ה"ר' דודש ו'), ומי שאינו עושה אלא מה שמצווה לבד ואינו מוסיף מעצמו, אינו עושה הדבר מחפצו (ד"ק ישעיה כ"ט, יג ויעוין עוד בחת"ס תורת משה פר' קדושים שהסביר מה הטעם שבציונו בחז"ל [במנות פ'] לקדש עצמך במותר לך, לאו"א אם רוצה שתקדש מה טעם התייה דברים שדארו לפרוש ממנו, אלא ע"כ דכל הכתוב בתורה רוב אנשים מקיימים מצוות אנשים מלומדה).

חינוך הבנים: מי שעושה עבודתו מצוות אנשים מלומדה כי קיבל מאבותיו ואינו מליבו, לא ירגיל בניו בו (כתב סופר בפרשתו, ובהו מסביר הפ' שימו' לנבכ"ם) לכל הדברים היינו תעשו עבודת ה' עם לב כפי' רש"י שיהיו עיניכם ולבכם על התורה פ"י שיעשו בשמחה את מצוות ה' ויכוננו לבם להם ואז יהיה אשר תצו את בניכם לדורות).

מצוות צריכות כוונה: אף שבדיעבד נחלקו הפוסקים אם במצוה דרבנן הכוונה מעכבת, אך לכתחילה בוודאי צריך כוונה שלא יהיה מצוות אנשים מלומדה (מ"ב ס"י ס' סק"ו) **עצות:** מצינו בחז"ל הרבה עצות לזכות ליראת שמים ונביא כמה מהם.

תפילה: דבר זה שואלים הצדיקים והנביאים בתפילתם מאת ה' לעזרם על אמת כמו שאמר דוד הורני ה' דרך אהלך באמתך והכוונה שלא ימנעו חטאיו מפניו את דרך האמת (רמב"ם תשובה ג' ט"ז), וכן מצינו באמוראים שהתפללו כגון ר"א בתר דמסיים כגון ר"א בתר דמסיים ביקש ונמצא יחול לבנינו ליראה את שמך (ברכות ט"ז), וכן רב התפלל שתתן לנו חיים שיש בהם יראת חטא ושתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים (שם), ועדיין נקרא שהבחירה בידו ולא בידי שמים כיון שהתפילה נעשית ע"י נברא והוא גורם הקירוב וזה אינו ניתן ע"י הקב"ה (חזו"א הוספת בסוף סדר טהרות עמ' רצ"ט, ובה מיישבים קשיית המהרש"א ברכות ז' אך שיק' להתפלל על השני שישבו הרי הכל תלוי ביראת שמים. ויעוין באגרות משה ח"ב סי' מ' שחולק על החזו"א ופי' מה שהתפלל ר"מ באופן אחר), גם על זרוע אחרי יבקש על יראת שמים, ובפרט באמירת הלל בזמן שאומרים יוסף ה' עליכם ועל בניכם (מהרי"ד מבעלזא הובא בעיל"ם לתורה גיליון תקע"ו), ואם עושה חשבון הנפש לעצמו ורואה שאין יראת שמים על פניו וזה גורם לו לקוץ בחייו כל בלי זה חייו אינם חיים ומתפלל ע"ז, יזכה שיקובל תפילתו שהרי בקשתו כדי חיותו, (דעוהת הובש"ם בשם מהרי"ד מבעלזא), ובהו מסביר הפ' ומל ה' אלוךך את לבבך, הרי הכל בידי שמים חוץ מירא"ש ולזה מסיים הפסוק [למען חייך] אם זה חיותך תזכה לזה באותו ענין מה שציינ' מה החידושי הרי"ם ע"ה"ת עמ' רפ"ה, וכבר קדמו הרה"ק ר' מאיר בנו של הרה"ק רבי לוי יצחק מבראדיטשוב הובא בס' שארית ישראל ויולעדינקי שער ההתקשרות אות י"ב, הדכל תלוי בידי שמים אם לתת לך או לא, אבל ירא"ש בוודאי יתנו לך].

להתייעץ עם חבר ביראת השם: תקנה גדולה ליראת שמים ודרכי תשובה עשה לך רב וקנה לך חב, ותדבר תמיד עם החבר ביראת שמים והתייעץ תמיד על תיקון מעשיך והיאך תנצל מן החטא (רבינו יונה אגרת התשובה אות ל"ד יעוש"ע, ויעוין גם באות צ"ז שכתב דרך ישרה שיבור לו האדם ליראת השם לקנות חבר אחד או שנים לדבר עמם ביראת השם ומנין זה בעצמל קטן סעיף א').

התבוננות: כשישים האדם אל ליבו שהמלך הגדול הקדוש ב"ה אשר מלא כל הארץ כבודו עומד עליו ורואה במעשיו כמו שנאמר אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה', מיד יגיע אליו היראה וההכנעה בפחד השם ית' ובשתו ממנו תמיד (ימ"א סימן א' ס"א, ומקורו מפורש בנבוכים ח"ג סי' נ"ב יע"ש הרחבת הדברים). [ויעוין עוד ברמב"ם לענין יראת הרוממות, יסודי התורה פ"ב ה"ב שע"י ההתבוננות במעשיו וברואיו הנפלאים הגדולים ויראה מהם חכמתו שאין לה ערך ולא קץ מיד הוא נרתע לאחוריו ויפחד ויודע שהוא בריה קטנה ושפלה אפלה עומדת בדעת קלה וכו'. ויעוין עוד במסילת ישרים פכ"ה הרחבת הדברים כעין יסוד הרמב"ם]. ויש לדייק בדברי הרמ"א דלא כתב כשישים בדעתו לא במוחו אלא כשישים האדם אל ליבו אז יזכה לזה, [דיוק זה דייק הרה"ק ר' משה קאברנין כשנשכח עם הגאון ר' יוסף בער מבריסק ושאלו הרי"ד כשראה לומד שו"ע או"ח כבר יודע סעיף הראשון, ואם ניסה אם מגיע אליו היראה מיד, כי הוא מנסה כל יום ואינו משיג מדרגה זו, זהו מה שענה לו הקאברנינע, וכאשר החסידים ביקרו את הגאון הרי"ה, בשמחת תורה סיפר להם מאמר הנ"ל. ומסיים ע"ז "משה אמת ותורתו אמת".] ואם ישים האדם בליבו ולא מגיע אליו מיד יעמיק הרבה בענין זה עד שיגיע אליו, וגם ישיב בתשובה שלימה על כל עוונותיו שהם המונעים להגיע אליו היראה (שוע"ה סי' א' שהוסיף על דברי המ"א יע"ש).

הרה"ג ר' יהושע לאנגויער שליט"א

הנחת שעון מעורר כשזה מפריע לחברו

שני בחורים שישנים בחדר אחד בישיבה, ואחד הבחורים רוצה לקום מוקדם בבוקר, כדי ללמוד כמה שעות לפנות בוקר, ולכן מניח שעון מעורר כדי שיעיר אותו, אולם כיון שמדובר בשעות שלפנות בוקר, קשה לו לקום, ולכן השעון מצלצל הרבה זמן, עד שהוא קם.

חברו לחדר שרוצה לקום מאוחר יותר, בזמן הקימה שקבעו בישיבה טוען לו, שהוא מתעורר מקול השעון, וזה מפריע לו, ומבקש ממנו שלא יניח את השעון המעורר. נשאלת השאלה האם מותר לו להניח שעון מעורר בבוקר כשזה מפריע לחברו.

המשך התשובה משבוע שעבר

השאלה בקצרה: לגבי אדם שקידש ומצא שיש חור בגביע, שנחלקו הפוסקים אם יצא ידי חובת קידוש על היין, ומה יעשה כדי לצאת ידי חובה לכתחילה.

והנה אם היה יין נוסף על השולחן, לכאורה יכול לסמוך על כך, על פי מה שכתב הט"ז (סימן רע"א ס"ק ט) מעשה בא לידי במדינות מעהרין, שעשיתי קידוש על כוס שהייתי סבור שהוא יין והיה מים, והעלה לדינא, שאם היה אצלו יין אחר בשעת הקידוש מוכן לשתות, אז ודאי אין צריך לא לבורא פרי הגפן ולא לקידוש שנית, אלא ישתה המוכן לפניו.

וביאר בשו"ע הרב (סעיף כז) שהרי זה כאילו קידש על היין ההוא, שאף שכוס של קידוש צריך שיאחזנו בידו, מכל מקום אין זה מעכב בדיעבד, וישתה מיד מלא לוגמיו. וכן כתב במשנה ברורה (סימן רע"א ס"ק עח) שאם היה יין מוכן לפניו בכלי על השולחן בעת הקידוש, ודעתו היה לשתות ממנו אח"כ, אין צריך לקדש שנית, דהוי כאלו קידש על כל היין שמוכן לפניו וישתה מהן תיכף מלא לוגמיו.

ולפי זה לכאורה גם בענינו, אם היה בקבוק יין נוסף על השולחן, והתכוון לשתות ממנו אין צריך לקדש שנית, כי הקידוש חל על הבקבוק יין שעומד על השולחן. אלא שאם לא התכוון לשתות יין בשעת הסעודה, אין הקידוש חל על היין שבקבוק, אף שעומד לפניו, כיון שלא התכוון לשתות ממנו.

ואולי יש לו עצה לחפש אצל השכנים אם כבר עשו קידוש, כדי שיוכל לשמוע מהם קידוש, ויאכל שם כזית חלה. וגם אם כולם כבר עשו קידוש יכול לחזור לקדש, כיון שעשה הפסק ושינוי מקום בין הקידוש לסעודה, וממילא גם אם הקידוש הראשון עלה לו, כיון שלא היה קידוש במקום סעודה צריך לחזור ולקדש.

אלא שלכאורה אין עצה זו טובה שהרי על הצד שהקידוש הראשון חל, הוא כעת מבטל את ברכת הקידוש בידים, וגורם שברכת הקידוש שבירך קודם תהיה לבטלה? אלא שזה אינו, שהרי המקדש שנתה רביעית יין, וכתב בשו"ע (א"ח סימן רע"א ס"ה) שאם שנתה כוס יין שחייב עליו ברכה [דהיינו שיעור רביעיית], יצא ידי קידוש במקום סעודה. ואמנם יש אומרים שצריך לשתות וזקא שתי רביעיות ובמשנה ברורה (ס"ק כה) כתב, שבחידושי רע"א ובתוספת שבת הוכיחו דלכמה ראשונים אינו יוצא ידי קידוש במקום סעודה ע"י כוס יין, וע"כ נראה שאין להקל בזה אלא במקום הדחק, ויעוין במשנ"ב (סימן רסט סק"א) שכתב שאפשר לסמוך על שתיית רביעית יין להחשיבו כקידוש במקום סעודה.

ואם כן אם לא מצא מישהו אחר שיקדש עבורו, עדיין נשאר בספק מה לעשות, כי מצד אחד לדעת המשנ"ב לא יצא ידי חובת קידוש, ולדעת השבט הלוי ורבי עקיבא יוסף יצא ידי קידוש, וגם אם יצא לחוץ לחפש מי שיקדש בעבורו, אם לא ימצא, עדיין אינו יכול לחזור לקדש, כי אולי כששתה כוס רביעית יין יצא ידי חובת קידוש במקום סעודה, וגם אם עשה הפסק אין צריך לחזור ולקדש.

ולכן נראה שהעצה הטובה ביותר, שנותן ביתו שיצאה ממנו ידי חובת קידוש, ולא שתתה רביעית יין, תלך לחפש מישהו אחר שיעשה קידוש בעבורם, ואם תמצא תקרא לבעלה שגם הוא ישמע את הקידוש, ואם לא תמצא הרי היא ביטלה את הקידוש ששמעה, כיון שעשתה הפסק, ולא היה לה קידוש במקום סעודה שהרי לא אכלה כלום, ולא שתתה רביעית יין.

ואף שלכתחילה אסור לגרום לברכה שאינה צריכה, ולדעת השבט הלוי הרי יצאה ידי קידוש מבעלה, וכשעושה הפסק גורמת לברכה שאינה צריכה, מכל מקום כיון שלשיטת השער הציון עדיין לא שמעה קידוש, כדי לצאת ממחלוקת הפוסקים מותר לגרום לברכה שאינה צריכה כמבאר בשדי חמד (מערכת ברכת אות ז).

ולכן לכתחילה יחפשו לשמוע קידוש מאחר, ואם אין אחר, תעשה הפסק, ואז תוכל לעשות קידוש לכל הדעות, ותוציא את בעלה ידי חובה, ובה יצאו ידי כל הספקות.

הבוטח בה' חסד יסובבנהו

"איני מוכר לאף אחד" - הרעים האיכר הזר והמזור בקולו הרועם והמפחיד. "תביאו לי לכאן את מאירקו ספראודליווא, רק לו אני מוכן למכור".

לפני שנודע רביה"ק ר' מאיר הגדול מפרמישלאן זי"ע בקרב הארץ כתל תלפיות אשר נוהרים לפתחו לבקשת עצה וישועה ודרך חיים ומוסר, היה רבינו הק' זי"ע עוסק לפרנסתו כסרסר, והיה מצניע את מדרגותיו הנאדרים בהסתר אחר הסתה. אך את ישרותו ותמימות דרכו בעיניי בחסד לא יכול היה להצניע, כך אירע שקראו לו הכל ע"ש ישרותו, ונודע כאיש אמת אשר רק היא נר לרגליו ומינה לא יזוע. אף הגויים עמדו על ישרותו וקראוהו בלע"ז "מאיר'קו ספראודליווא", שפירושו "מאיר הנאמן".

לימים החליט רבינו בליבו, הלא השי"ת הוא הזן ומפרנס מקרני ראמים עד ביצי קינים אם כן מה לי לעמוד בשוק ולעסוק במסחר, הלא גם אם אשב לי בבית ה' ואהגה בתורה ישלח לי כל צורכי. סבר ועשה, מאז עזב את כל עסקיו, ופנה לביהמ"ד ושם ישב והגה בתורה הק' ועסק בעבודת ה' ויראתו כל הימים, ולא עלתה על ליבו מאין ירק זה חי.

הדחק והעוני בבית הלך וגבר, אך רבינו התחזק בבטחונו בה' אשר בוודאי לא יעזבהו ולא יטשהו והבוטח בה' חסד יסובבנהו.

באחד הימים הגיע איכר נכרי לשוק עם כוורת דבש למכרה, הסוחרים שהביעו את התעניינותם לכוורת נתקלו בסירוב מוזר: "לא אמכור את הכוורת כי אם למאירקו ספראודליווא, הגעתי עד הנה כי חפץ אני למכרה לו ורק לו אמכרנה". הנוכחים חייכו ואמרו לו "מאיר הפסיק כבר לסחור, הוא יושב בביהמ"ד כל היום", אך הנכרי בשלו, "רק למאירקו אמכרנה".

הנכרי פנה לביהמ"ד שם היה רבינו באמצע שיעור, משאמר לו את מבוקשו נענה רבינו שהוא כעת באמצע הלימוד ולא יפסיק מלימודו לילך לביתו בעד כל חללא דעלמא. הסכים הנכרי ש' מאיר יצווה לבני ביתו שיתנו לו ככל אשר ייטב בעיני רבינו והוא סמוך ובטוח עליו שלא יקפחנהו ויתן לו מה שמגיע לו. ויישר הדבר בעיני רבינו ויצו עליו שיאמר בביתו שיתנו לו עשרים ריינוש עבור הכוורת.

הרבנית לא ידעה את נפשה מהיכן תמצא לתת לנכרי עשרים ריינוש כאשר אין בבית אפי' פרוטה לפרוטה, אך חזקה עליה ציווי בעלה הק', והלכה ולוותה מהשכנים ונתנה לנכרי כספו ופטרותה לשלום.

כשהגיע רבינו לביתו בסוף היום, הכניס הכף לתוך הכוורת לרדות דבש ממנה, והנה חשכו עיניהם משמעו קול נקישה. הכוורת לא הייתה כי אם תיבה כפולה, ורק מרח ממעל מעט דבש להיראותה ככוורת מלאה בדבש, והנה נפלו ברשתו והפסידו את הכסף שנתנו לו. "אם כן" - אמר רבינו, "נצטרך למכור את ביתנו בכדי לשלם את העשרים ריינוש".

אך לא אחד כרבינו יאבד את בטחונו ואמונתו בבוראו, בשליות נפש ובשמחה פנה לפרק את התיבה להתפרנס למצער מהעצים, והנה נשמע צליל מטבעות ואוצר גדול של זהובים נשפך מבין העצים, מטמון שהיה חבוי בין דופני התיבה. אך רבינו לא רצה להתפרנס ממעשי נסים וחילק את האוצר לעניים.

"את האוצר הזה" - שח נכדו הר"ק ר' מאיר'ל מפרמישלאן, "הטמינו שרים גדולים עבור זקניי הק', בזכות מידת הביטחון העצומה שלו".

הייחוד הגמור בעת לימוד התורה

"ובכן", פותח ר' לייב ואומה "למדנו שעל ידי קיום המצוות זוכה האדם לרומם את אבריו הגשמיים למדרגה של מרכבה לשכינה, הוא זוכה אף להתעלות עם חיות נשמתו ולהיות כגוף לשמה אל קוב"ה בעצמו בכיכול".

"בעת נראה לאיזה מדרגות נשגבות יגיע האדם על ידי עוסקו בלימוד התורה הקדושה. כאמור, הפה הלשון והמח הגשמי, בעת לימוד התורה"ק מתעלים למדרגת מרכבה לשכינה, "אך המחשבה והרהור בדברי תורה שבמחשבה ובהדיבור בדברי תורה שבפה שהם לבושים הפנימיים של נפש האלוקית וכל שכן נפש האלקית עצמה המלוכשת בהם כולם מיוחדים ממש ביחוד גמור ברצון העליון ולא מרכבה לבד".

"בנוסף לפה ולשון ומוח הגשמיים שמדברים וחושבים בדברי תורה", מבאר ר' לייב, "ישנם הרי המחשבה וכח הדיבור" שניהם הם כוחות ולבוש פנימי מהנפש האלוקית, וכל שכן הנפש האלוקית בעצמה אשר אף היא מלוכשת בלימוד התורה - לא זה בלבד שהם במדריגה נעלה יותר "ממרכבה לשכינה", אלא שהם מתעלים אף יותר מדרגה של "גוף לשמה", כי הם "מיוחדים ממש ביחוד גמור לרצון העליון". ומדוע כוחות הנפש המלוכשים במצוות הם "גוף לשמה" ואילו כוחות הנפש המלוכשים בתורה הם במדרגה של "ייחוד גמור ברצון העליון"?

"כי רצון העליון הוא הוא הדבר הלכה עצמה שמהרהר ומדבר בה". קיום המצוות הם לבוש פנימי לפנימית רצון העליון. דהיינו המצווה היא רצון פנימי שעל האדם לפעול לקיימה ולעשותה. כך שפעולת קיום המצווה היא אמנם קיום רצון העליון, אך המעשה עצמו הוא אינו רצון העליון ממש אלא אמצעי להשלמת רצונו ית'.

"מה שאין כן התורה הקדושה, הדבר הלכה עצמה" שהוא מהרהר בה, הרי הוא מהרהר ברצון העליון ממש. "שכל ההלכות הן פרטי המשכות פנימיות רצון העליון עצמו שכך עלה ברצונו יתברך שדבר זה מותר או כשר או פטור או זכאי או להפך וכן כל צרופי אותיות התנ"ך הן המשכות רצונו וחכמתו המיוחדות באין סוף ב"ה בתכלית היחוד שהוא היודע והוא המדע כו'". חכמת התורה, וגופי ההלכות מותר או אסור, כשר או אסור, זכאי או להיפך, כולן הן עצמם הן רצון העליון. כך גם צירופי כל אותיות התורה הן עצמן רצונו וחכמתו ית'. ומאחר שנודע שהשי"ת הוא היודע והוא המדע וכו', דהיינו שאצל בני אדם, ישנו האדם החושב, ויש הידיעה שהוא משיג, אך אצל הקב"ה הכל מאוחד באחדות הפשוט, הוא היודע והוא המדע, כך שההרהור בגופי תורה, היא "ייחוד גמור ברצון העליון ממש" זהו איפוא המעלה המיוחדת של לימוד התורה על קיום המצוות".

"אחיי ורעי, יש לנו עוד הרבה מה להתבונן בגודל מעלת לימוד התורה והדביקות על ידה להשי"ת. ובעזרת"ת עוד נדבר מזה ארוכות, אך כעת נתיישב כולנו לחטוף בלעטל גמרא ולהתייחד בייחוד גמור אל קוב"ה בעצמו. אה, אשרי העם שככה לו... אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו תורת אמת" - מסיים ר' לייב כאשר דמעות חמות נוטפות מעיניו.

- "מי שחושב על אחד מאבות החסידות שהגיע למדרגותיו בדרך אחרת מאשר כח התורה הקדושה - לא דרך על מפתח החסידות... כך דיבר בקודשו הרה"ק מקאברין. לימוד התורה ודביקות בתורה היתה מאז ומעולם הא"ב של כל יהודי, ובפרט שאצל החסידים - מתוך שחסידיהם הם, נתנו את כל מעייניהם ומאוייהם לדביקות בתורה. את זה דרשו הצדיקים הראשונים מכל הדבקים באורחותיהם, ועל הטועים לחשוב שיש דרך אחרת מזו הרעישו והתרעו שאין לנו שיעור רק התורה הזאת.

הרה"ק הרבי ר' אלימלך דרש בקודשו וביאר מאמר תכלת דומה לים "ים הוא הנקרא ים התלמוד היא התורה, בתחילה תראה להתמיד ולהתנהג על פי התורה וללמדה היטב בהתמדה... אח"כ יגיע לרקיע שהיא הדבקות" (פ' שלח). כך פירש גם ענין פסח לה' 'פי' שצריך לתקן בפיו, פה סח שהפה ישיח וידבר תמיד בתורתו הקדושה לה' לשמו ולעסוק בעניני הלימוד היטב בגמרא ופוסקים ומפרשי הש"ס" (פ' אמור). וכך העתיק משמו הרה"ק רבי אליעזר צבי מקאברנא "אם מדברים חסידות אין היצירה מבלבל אותם אף אם הם מדברים כל היום כולו, כי יש לו נחת רוח מזה מאחר שאינם לומדים בתורה הקדושה, כי דברי תורה שלומדים בני ישראל עם קדוש הם לו לסם המוות כנודע מכל רז"ל" (תקן בית).

כח הזהיר הרה"ק ר"א מקאברנא מדי דברו על הצדיקים שמייחדים בכל רגע ייחודים של דביקות במסירות נפש "אבל זה יושג עד שימית עצמו מקודם על התורה ואור התורה מביא לכל האורות העליונים (תהי"ח). ומרה זרק באלו המזניחים את לימוד התורה לטובת לימוד אורות הפנימיים "ולחסיד הטיפשות הזה כי עיקר הוא לימוד התורה ואין לך דבר יקר בעולם כמו התורה" (נצח חסד). כל רועי החסידות ללא יוצא מן הכלל, נתנו בראש המחנה את עמוד אש התורה אשר היא תאיר את הדרך, ועל ידה יוכלו ישראל עם קדוש להתרומם ולהתעלות עד המדריגה העליונה.

מיודעינו בני החבורה אשר התיישבו לשיחת חברים בבחינת אז נדברו יראי השם איש אל רעהו, אף אם ידעו גם ידעו שאין לו בעולמו של חסיד זולת תורה ועל ידה דביקות בהשי"ת, כך קיבלו מהרבי בעל התניא אשר כתר פנימית התורה שעטרה את ראשו, לא מעממה את כתר התורה אשר האיר עמה לכל בני דורו. האהבה והיראה אשר היה לכל החסידים הראשונים ומה שיקלו לשהות כ"כ בתפילתם לא היה "אלא מפני שלמדו כבר תחילה כל התורה שבכתב ושבעל פה כולה וקיימו ידיעת התורה... ועל ביטול מצוות עשה ולא תעשה של ידיעת התורה פוסק "א"כ אין יעבור בלאו ועשה מחמת שעוסק ביראת השם כל היום" (ה' תלמוד תורה).

כה, שמכל צד ופינה מחויבים היו בני החבורה לשים את התורה בראש מאוייהם. אמנם, לימוד התורה שנצרפה בכבשן החסידות, הרי לשהות ובערת מתוך דביקות ויראת השם, מתוך ידיעת נותן התורה, אהבתו ויראתו.

מתוך הכרה זו נצטרף אף אנו ל'פארברענגען' נשתה לחיים ונשמע דברים יקרים.

יעמדו על הברכה מצדיקי הרבים שהרימו תרומתם להוצאת הגליון

ידידנו הנכבד הרה"ק ר' אלטר גרשון קנאלל שליט"א לרגל הולדת הנכדה בת לחתנו הרב פינחס גינזבורג שליט"א למז"ט ובשעט"מ ויה"ר שיראה ממנה ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר

ידידנו הנכבד הרב פינחס גינזבורג שליט"א לרגל הולדת הבת למז"ט ובשעט"מ ויה"ר שיראה ממנה ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר

ידידנו הנכבד הר"ר יוסף מווס הי"ו לרגל הולדת הבת למז"ט ובשעט"מ ויה"ר שיראה ממנה ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר

ידידנו הנכבד הרה"ח ר' ישעי' גרשנטקורן שליט"א לרגל אירוס הבת למז"ט ובשעט"מ ויה"ר שיראה מבניו עדי עד ויראה מהם ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר

הגליון נדפס בחסות דפוס שווה לברכה והצלחה בכל העינים • רח' השלושה 30 ב"ב • 03-6579999